

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto din 40.—, za pol leta din 20.—, za četrt leta din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštnino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravištvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščence in upokojence

L. A.:

Naš ceterum censeo ...

Odkar se javno uslužbenstvo organizirano bori za svoje pravice, je eno najvažnejših vprašanj problem napredovanja. Odkar postoji ta problem, je zahteva po avtomatskem napredovanju enako živa, kakor je živa težnja po stalnosti v službi.

Avtomatsko napredovanje je tisti večni ideal javnega uslužbenstva, ki si želi v svoji službeni karieri stalnosti, varnosti in pravičnosti. Po dolgih borbah in različnih poskusih so drž. uslužbenci v Avstriji končno le dosegli neko vrsto avtomatskega napredovanja. Z uradniškim zakonom iz leta 1923. je bilo to načelo že prebito. Samo po stopnjah osnovne plače je uslužbenec napredoval še avtomatsko, napredovanje po položajnih skupinah je bilo že odvisno od službodajalčeve proste volje. Sedanji naš zakon iz leta 1931. je avtomatiko še bolj omejil. Napredovanje po skupinah je popolnoma prepuščeno prosti presoji oblasti, edino le v skupinah samih je priznано še časovno zviševanje plače v obliki obveznih triletnih periodskih poviškov.

Nasproti ti soglasni želji vsega uslužbenstva brez izjeme stoji osamljeni zagovorniki svobodnega ocenjanja napredovanj. Svoje stališče zagovarjajo z najrazličnejšimi razlogi, ki se pa pri natančnejši preiskavi pokažejo za zmotne. Zlasti trdijo, ti nasprotniki avtomatike, da uslužbenci izgube ž njo interes do službe in v nemo zanj, če vedo, da jim je napredovanje z zakonom zadržano. Tudi zagovarjajo svoje stališče s trditvijo, da je treba sposobnim skriti pot naprej in navzgor pred enako starimi, manj sposobnimi službenimi tovariši.

Da so te trditve napačne, je najbolje pokazala praksa sama povsod tam, kjer ni avtomatskega napredovanja. Posledice takega stanja so povsod slabe. Poudariti moramo tod predvsem to, da nam ne gre pri tem — kakor bi kdo mislil — zgolj za gmotno plat tega vprašanja, temveč tudi za moralno stran. Treba si je priznati, da je avtomatsko napredovanje najučinkovitejša zapreka pristranosti in samovoljnosti predstojnikov, da daje uslužbencem občutek in poročilo varnosti v službi, da jim krepi moralno zavest in voljo do objektivnega in nepristranskega dela. Avtomatsko napredovanje že v mnogem izloča pogubni in kvarni vpliv dnevne politike na delovanje drž. oblasti, v precejšnji meri onemogoča strankarsko protekcijo in poseganje nepoklicanih v personalno politiko države. Seveda je potrebna še načelno, z zakonom zadržana stalnost v službi, da se bo moglo drž. uslužbenstvo pri opravljanju svojih dolžnosti ravnati res samo po zakonu, po svoji vesti in najboljšem prepričanju, da služi državi in ljudstvu v korist.

Sicer je res, da načelo obveznega časovnega napredovanja izenači vse uslužbence v njihovih pravicah neglede na mnogokrat zelo različno usposobljenost, pridnost ali posebno nadarjenost. Vendar je to manjše zlo v tako neuravnanih in nasilnih časih, kakor so naši. Sicer je res, da utegne pri tem ali onem manj vestnem uslužbencu zavest, da mora napredovati, povzročiti še večjo nebržnost za službo, toda tega tudi pri svobodnem ocenjanju napredovanja ni mogoče preprečiti. Res je na videz tudi, da se je bati, da bi se zanimanje za službo ob obveznem stalnem napredovanju morda zmanjšalo, zlasti če dosežejo uslužbenci zgodaj maksimum možne svoje službene kariere, toda tudi to je pomoč lahka. Saj je mogoče določiti dve vrsti rokov za obvezno napredovanje: najvišje in najnižje. Za napredovanje po poteku naj-

nižjega roka je treba, da je uslužbenec dosegel neko določeno stopnjo ugodne ocene, medtem ko slabo ocenjeni ali disciplinsko obsojeni nameščenci napreduje šele po poteku maksimalnega roka ali pa celo kasneje, če se to na predpisani način določi. Prav tako je s posebnimi nagradami, ki bi jih bilo pa točno določiti v zakonu, mogoče ohraniti tudi pri avtomatskem napredovanju vso ambicioznost uslužbenstva vsaj v enaki meri kakor sicer.

Obvezno časovno napredovanje pa ni le koristno za državno uslužbenstvo, ki mu v glavnem zjamči pravično napredovanje in prepreči preveč očitne samovoljnosti predstojnikov, temveč je tudi za službo samo ugodnejše. Gotovo je, da morejo svoje dolžnosti vestno in vneto izvrševati samo uslužbenci, ki delajo z veseljem in z zavestjo, da je tudi drž. uprava nasproti njim tako objektivna in dobrohotna, kakor oni požrtvovalno, nesebično in samo v korist celoti izvršujejo svoje dolžnosti.

Z avtomatskim napredovanjem bi se pa tudi v tem vprašanju končno dosegel red, ker bi se ne mogli več pojavljati dosedanja izgovori, da za napredovanje ni proračunskega kritja. Ob avtomatskem napredovanju bi namreč bilo mogoče za dolga leta naprej določiti vsakoletne personalne izdatke, tako da ne bi bilo nobenih presenečenj in nepotrebnega razburjenja. Odpadel bi s tem eden poglavitnih razlogov za zagrenjenost, ki po pravici vlada v mnogih upravnih panogah. Kjer ogromno število uslužbencev, ki so izpolnili vse zakonske pogoje, leta in leta zaman čaka na napredovanje.

Kjer ni obveznega časovnega napredovanja, se pojavi prej ali slej nered v upravni službi, pojavlja se mlačnost in odjenljivost nasproti zahtevam strank, zmanjšanje čuta za dolžnost in za odgovornost. Kjer napredujejo mlajši pred starejšim, sposobni za ne-sposobnimi, če so ti slučajno strankarski miljenici, nastane zmeda v uslužbenskem kadru, medsebojno nezaupanje, odtujenost, zavist, končno celo sovraštvo in intrigantstvo. Posledica takega stanja v posameznih uradih in celih strokah je zagrenjenost, razumljiva apatičnost, ginevanje službene vne in splošno nezadovoljstvo. — Končno se pojavi pri slabotnejših značajih stremljenje, na neprimeren ali celo nedopusten način izboljšati si svoj položaj, kar spet vede do klečepazenja in denuncianstva ter končno povzroči korupcijo in splošno propadanje uprave.

Seveda tudi avtomatsko napredovanje samo brez stalnosti v službi ne more zadovoljiti drž. uslužbenstva. Vedeti mora vsak uslužbenec, da je v službi stalen, da ga ni mogoče odstaviti in odstraniti iz službe brez dokazane krivde, brez formalno ugotovljene nesposobnosti za nadaljnje službovanje. Kdor hoče ohraniti stalno, vestno, nepristransko in nepodkupljivo javno upravo, mora zagovarjati načelo stalnosti v službi. Samó to poročstvo, ki mora biti v zakonu izrečno določeno, more doseči, da bodo javni nameščenci opravljali službo vselej res samó tako, kakor predpisuje zakon — ne oziraje se ne na levo ne na desno. Namesto Damoklejevega meča, ki visi nad slehernim izmed nas v obliki § 110. v zvezi s § 104., toč. 16., urad. zakona, naj stopi medsebojno zaupanje in iskreno soglasje med službodajalcem in službojmalci.

Zato je bil, je in mora vselej ostati naš ceterum censeo:

avtomatsko napredovanje in stalnost v službi.

Odmera rodbinske pokojnine

Načelna odločba splošne seje drž. sveta

O tem vprašanju smo objavili pod istim naslovom v naši 3. in 4. letošnji številki daljši članek g. Josipa Purkharta iz Maribora. Članek je vzbudil razumljivo zanimanje med aktivnimi in upokojenci. Ker je to vprašanje velike važnosti za vse družine, ki jim gre pokojnina po umrlih uslužbencih, objavljamo v naslednjem v dobesednem prevodu odločbo drž. sveta, ki je bila izdana prav zaradi razsodbe, ki smo jo v 4. številki objavili. Naj torej govori odločba sama:

»Po uradniškem zakonu iz l. 1923. je bila mimo položajne plače, ki je bila vezana na kategorijo in skupino, določena tudi osnovna plača, razdeljena na 10 stopenj, tako da se je višja dobivala avtomatsko po treh letih, prebitih na nižji stopnji. V čl. 21. tega zakona je bilo predpisano, da po dovrstitvi najvišje stopnje osnovne plače, t. j. po 30 službenih letih, pripada uslužbencu za ves čas nadaljnjega službovanja njegova najvišja letna osnovna plača, povišana za 15 %, toda tako, »da se ta povišek računa za pokojnino samo tistim, ki imajo 35 let službe, če s posebnim zakonom ni drugače določeno.« Oziraje se na ta predpis je imel uslužbenec z več ko 30 službenimi leti osnovno plačo zvišano za 15 %, toda ko je bil upokojen, se mu je ta povišek vračunal v pokojninsko podlago samo takrat, če je imel polnih 35 službenih let.

Po čl. 158. zakona iz l. 1923. so se pokojninski prejemki drž. uslužbenecv (osebni in družinski) plačevali iz državnih sredstev.

Z uradniškim zakonom iz l. 1931. (§ 133.) je bil ustanovljen »uradniški pokojninski sklad« za rodbinske pokojnine uradnikov in drugih civilnih državnih uslužbencev in je bila s tem zakonom predpisana dolžnost za aktivne uslužbence in upokojence, vplačevati v ta sklad. Za upokojence s pokojninskimi prejemki po zakonu iz l. 1923. je rečeno v l. odst. § 272. novega uradn. zakona, da morajo vplačevati v pokojninski sklad od 1. aprila 1931., a »kot podlaga za vlaganje so skladno s § 136. tisti prejemki, ki so jim bili podlaga za odmero osebne pokojnine.« V § 136. je določeno, kaj pri posameznih vrstah uslužbencev tvori podlago za vplačevanje in je v 3. odst. rečeno, da so pri upokojencih podlaga »njihovi zadnji aktivni prejemki, po katerih jim je odmerjena pokojnina.« To pomeni, da bi se pri upokojencih, ki so bili upokojeni po zakonu iz l. 1923., povišek osnovne plače za 15 % vračunal v podlago za vlaganje v pokojninski sklad samo takrat, če imajo polnih 35 službenih let, ker se jim je po čl. 31. zakona iz l. 1923. ta povišek samó takrat vračunal v pokojninsko podlago, oziroma jim je bila po nji pokojnina odmerjena, sicer pa ne. Medtem je bil 3. odst. uradn. zakona iz l. 1931. z določbo toč. b) § 103. fin. zakona za leto 1936./37. spremenjen tako, da se glasi: Pri upokojencih so podlaga za vplačevanje njihovi poslednji aktivni prejemki, po katerih so vplačevali v urad. pokojninski sklad na dan upokojitve.

Ker ima ta predpis pred očmi upokojence, ki so na dan svoje upokojitve že vplačevali v pokojninski sklad, torej dokler so bili v aktivni službi, in ker upokojenci s pokojnino po zakonu iz l. 1923., dokler so bili aktivni službi, vobče niso vplačevali v pokojninski sklad, ker ga takrat sploh ni bilo (čl. 158.), bi se moglo smatrati, da se sprememba, ki jo vsebuje točka b) § 103. fin. zakona za 1936./37., vobče ne nanaša na upokojence po zakonu iz l. 1923. Vendar so v nekih primerih od uslužbencev, upokojenih na podlagi

zakona iz l. 1923., ki so imeli nad 30, toda manj od 35 službenih let, ki so torej na dan upokojitve imeli za 15 % povišano osnovno plačo, ki se jim pa to zvišanje ni vračunalo v pokojninsko podlago, pobirali po 1. aprilu 1931. prispevke za pokojninski sklad po poslednjih aktivnih prejemkih, torej po osnovni plači, zvišani za 15 %, kar pomeni, da se je v podlago za vplačevanje v pokojninski sklad vračunal tudi ta povišek. Oziraje se na to in ker se po § 139. u. z. rodbinska pokojnina odmerja po odstotkih od prejemkov, od katerih je vplačevalec po določbi § 136. vplačeval ob času smrti v pokojninski sklad, so nekatera oblastva po smrti takih upokojencev pri odmeri rodbinskih pokojnin vračunale v podlago za rodbinsko pokojnino vse prejemke, od katerih je umrli upokojence vplačeval prispevke v pokojninski sklad, torej tudi to zvišanje osnovne plače za 15 %.

Na tožbe glavne kontrole zaradi vračunavanja tega poviška v podlago za rodbinske pokojnine v takih primerih oddelki drž. sveta niso zastopali istega stališča (št. 25.692/36 in nato št. 6.643/37), vsled česar je bilo na podlagi §§ 12. in 13. zak. o posl. redu v drž. svetu in upr. sod. predloženo pred splošno sejo državnega sveta razlaganje l. odst. § 139. v zvezi s § 272. in 3. odst. § 136. urad. zak. iz l. 1931. (oziroma ustreznih določb zakona o drž. prom. osebju — l. odst. § 145., § 259. in 2. odst. § 142.) glede vprašanja: ali pri odmeri rodbinske pokojnine po l. odst. § 139. u. z. pride v pokojninsko podlago 15 % povišek osnovne plače tudi v tistih primerih, kjer je bila osebna pokojnina umrlega uslužbenca odmerjena po zakonu iz leta 1923. brez tega poviška osnovne plače, a se mu je ta povišek vendarle vračunal v podlago za vplačevanje v uradniški pokojninski sklad od 1. aprila 1931. dalje. Ko je to vprašanje preučil, je državni svet spoznal:

»Po § 139. u. z. se rodbinska pokojnina odmerja po odstotkih od prejemkov, od katerih je vplačevalec po določbi § 136. v času smrti vplačeval v uradniški pokojninski sklad.« Kakor je spredaj razloženo, je 3. točka § 136. u. z. urejevala pri upokojencih vplačevanje najprej po aktivnih prejemkih, po katerih jim je bila odmerjena pokojnina, pozneje pa zaradi spremembe, vsebovane v točki b) § 103. fin. zakona za 1936./37., po prejemkih, od katerih so vplačevali v uradniški pokojninski sklad na dan upokojitve. Tu se govori o upokojencih po zakonu iz l. 1923., ki pa na dan upokojitve vobče niso vplačevali v pokojninski sklad, katerega takrat sploh ni bilo. Zanje je pa v § 272. (prehodne in sklepne določbe) določeno, da morajo tudi oni vlagati v pokojninski sklad od 1. aprila 1931. dalje, a »kot podlaga za vplačevanje jim služijo — skladno s § 136. — tisti prejemki, ki so jim bili podlaga za odmero osebne pokojnine.«

S tem predpisom so torej ti upokojenci izenačeni s tistimi, ki pridejo v pokoj po zakonu iz leta 1931., in to glede same dolžnosti plačevanja, kakor tudi glede podlage za vplačevanje, ki v obeh primerih obsega aktivne prejemke, ki so služili za podlago odmeri osebne pokojnine. Vzemši pri upokojencih po zakonu iz leta 1923. te prejemke kot podlago za vplačevanje, je § 272. izrečno pokazal na določbo § 136. (»skladno s § 136.«), a obe ti določbi sta se v tem pogledu skladali. Toda sklicevanje § 272. na določbo § 136. je dalo § 272. značaj nesamostojne določbe in to takšne, ki je odvisna od določbe § 136. Odtod spet ima sprememba § 136. za posledico tudi spre-

membo § 272. kot odvisnega od temeljnega predpisa § 136. Zato, ko je bila 3. točka § 136. tako spremenjena, da so se kot podlaga za vplačevanje vzeli aktivni prejemki, od katerih je uradnik vplačeval v pokojninski sklad na dan upokojitve, je s tem spremenjen tudi § 272. v tem smislu, da so pri upokojencih po zakonu iz leta 1923. podlaga za vplačevanje njihovi aktivni prejemki, katere so imeli na dan upokojitve. Res je, da tak upokojenec na dan upokojitve sploh ni vplačeval v pokojninski sklad, toda ker ga § 272. izenačuje v vsem z upokojenci po zakonu iz l. 1931., potem je posledica tega ta, da se vzame ista podlaga za vplačevanje v sklad pri obeh teh vrstah upokojencev, to pa so aktivni prejemki na dan upokojitve. Ker se je pa pri upokojencih, za katere gre, računal v aktivne prejemke na dan upokojitve tudi 15 % povešek osnovne plače, pomeni to, da tudi le-ta spada v podlago za vplačevanje. In če se je od tega poveška tudi vplačevalo v pokojninski sklad in ker se po § 139. rodbinska pokojnina določa po prejemkih, od katerih je vplačevalec ob času smrti vplačeval, potem to pomeni, da spada v podlago za odmero rodbinske pokojnine tudi povešek osnovne plače za 15 %.

Zato je splošna seja državnega sveta dne 7. oktobra 1937 pod štev. 23.247/37 izdala to-le

ODLOČBO
o razumevanju 1. odst. § 139. v zvezi

s § 272. in 3. odst. § 136. u. z. (oz. ustreznih določb zak. o drž. prom. osebju — 1. odst. § 145. v zvezi s § 259. in 2. odst. § 142):

»Pri odmerjanju rodbinske doklade po 1. odst. § 139. v zvezi s § 272. in 3. odst. § 136. urad. zakona iz leta 1931. (oz. ustreznih določb zak. o drž. prom. osebju iz leta 1931. — 1. odst. § 145., § 259 in 2. odst. § 142) se vračuna v pokojninsko podlago tudi povešek osnovne plače za 15 %, kjer se je umrlemu uslužbencu osebna pokojnina odmerila po urad. zakonu (oz. zak. o drž. prom. osebju) iz leta 1923. brez tega poveška osnovne plače, toda se mu je ta povešek vendarle vračunal v podlago za vplačevanje v urad. pokojninski sklad od 1. aprila 1931. dalje.«

Upati je torej, da se bodo primeri, kakršnega smo opisali zadnjič, v bodoče obravnavali in uredili v smislu prednje načelne odločbe. Pravičnost pa terja, da se tudi že obravnavani primeri, kjer se je drugače postopalo, pregledajo in se prizadetim družinam prizna, kar jim gre — skladno s prednjim stališčem državnega sveta. Saj imajo upravna oblastva vselej pravico in možnost, da spremene svojo odločbo v korist stranke, če spoznajo, da je bila prvotna napačna, kakor v tem primeru.

O razpisu fin. ministrstva, ki je bil izdan dne 12. februarja v zvezi s to odločbo, pa prihodnjič.

Za boljše nagrade

Beograjsko glasilo UJNŽB objavlja sledeči članek, ki ga prenašamo. Vsebuje misli, ki ne veljajo samo za železniško osebje, temveč za vse drž. nameščence, katere koli službene vrste brez izjeme.

»Glasnik železničara in brodarca« piše:

»Starejši uslužbenci vseh železniških uprav, ki so prišli v območje jugoslovanskih državnih železnic (bivše St. B., S. B., MAV. in S. železnice), se vedo prav dobro spominjati, da je bilo v prejšnjih časih zelo lepo opravljati železniško službo. Železničarji so bili normalno zaposleni 8 ur dnevno in imeli so take mesečne redne plače in postranske dohodke, da so mogli lepo shajati.

Nižji uslužbenci, sluga, so prišli na 150 din zl. (kron), poduradniki na 250, nižji uradniki na 350, višji uradniki pa tudi na 1000 in še več din zl. (kron). V tistih časih se je moglo s tem denarjem zelo dobro živeti; protivrednost v današnjih dinarjih in pri obstoječih cenah življenjskim potrebščinam se dobi, ko se te številke pomnože z 12. Torej mesečni dohodki posameznih

uslužbencev bi se morali gibati med 2000 do 15000 din, potem bi bilo mogoče urediti življenje stanu primerno tako, kot je bilo to v navadi že desetletja. Naravno je, da so današnji dohodki 2 do 3 krat premajhni in da je nemogoče železniškemu uslužbencu v splošni človeški družbi vzdržati tisti ugled in veljavo, katero je že enkrat imel.

Danes je nemogoče, da bi si železničar kupoval strokovne knjige za izpopolnitev svojega znanja, in ne preostaja mu časa izven službe, da bi se mogel dosti baviti s strokovnimi vprašanji. Vsakodnevne brige za goli obstanek mu ne dopuščajo, da bi svoje moči usmeril k cilju najpopolnejše dovršenosti strokovnega znanja. Tudi temeljitejši izpopolnjevanje splošne izobrazbe je nemogoče.

Vse to so posledice slabih nagrad.

Ker je to tako in ker je to slabo za narod, ravno tako kot za državo, je potrebno stalno in povsod delati na tem, da se izboljšajo nagrade in delovne razmere sploh. Moramo se približevati onim urejenim razmeram, ki so enkrat že vladale na naših tleh. Usluž-

bencem mora biti dana možnost, da bolje uveljavijo svoje sposobnosti, da iste dvignejo in da s tem ustanovi, kateri služijo in posredno s tem tudi narodu in državi več koristijo.

Današnji prejemki so že tako skromni, da ni mogoče računati s kakšnim

boljšim življenjem. Vse moči in sredstva mora vsakdo skoncentrirati na goli življenjski obstanek. Da se pa to, za naš stan nedostojno življenje odpravi, je potrebno delati na tem, da se izdatno povečajo nagrade za storjeno delo.

Vekoslav Cizel: Zadruga — družina

Današnji človek je s svojo miselnostjo in s svojimi nazori pod močnim vplivom razmer, v katerih živi. Da te razmere niso posebno ugodne in zdrave, vemo vsi. Na eni strani manjšina, ki si je tekom časa pridobila sredstva za eksploatairanje, na drugi strani pa množica obubožanih, ki manjšini ustvarjajo bogastva. Lastnike sredstev za proizvodnjo goni kar naprej želja za dobičkom. Zato je liberalistični sistem, sistem svobodne konkurence moral zbuditi odpor.

Posledice tega odpora čutimo ob vsakem koraku. Mrznja, zavist in splošno nezaupanje razjedajo prirojeno dobrohotnost v človeku in ustvarjajo zapreke za zблиževanje med ljudmi. Razkrajanje gre tako daleč, da se ne vprašujemo več, ali je mogoče ohraniti dobre strani človeka, temveč, ali je mogoče v današnjem človeku zopet vzbuditi duha familiarnosti, čut obzirnosti, razumevanja in ljubezni do svojega bližnjega.

Današnja zadruga je tudi posledica odpora proti brezobzirnosti kapitalizma. Nastala je z namenom, da onemogoči izkoriščanje človeka po človeku, to je z namenom, da štiti interese tistega, ki je gospodarsko ogrožen. V zadržnem krogu je izključen motiv, ki navaja na pretirano sebičnost in brezobzirnost. Istovetnost interesov v zadrugi organiziranih poedincev doprinese k zблиžanju ogroženih. V zadrugi, kjer ni eksploatacije niti eksploatairancev, lahko govorimo o nekaki familiarnosti, v kateri zadovoljstvo zaščite-

nih vzbuja medsebojno naklonjenost, razumevanje in ljubezen.

Ta ugotovitev je vsekakor precej idealizirana spričo dejstva, da zadržništvo še ni utegnilo docela zaščititi interesov svojih članov. Mnogobrojne so gospodarske panoge, na katere zadržništvo nima vpliva in ki se razvijajo še nadalje v pravcu kapitalističnega sistema, ustvarjajoč slej ko prej gospodarske disharmonije, trenja in odpor.

Toda zadržništvo se povsod vedno bolj in bolj uveljavlja. Krepko se udejstvuje v kreditnih poslih, oskrbuje članom razne vrste blaga, začenja s samoprodukcijo, podpira kulturna stremjenja zadržarjev itd. Kako daleč bo zadržništvo prodrlo s svojim vplivom, je težko predvideti. Vendar pa lahko trdimo, da vzporedno z gospodarsko zaščito dviga moralne vrednosti članstva in da tako ustvarja v posameznih zadrugah krog ljudi, ki ne gojijo med seboj sovraštva, ki predstavljajo skupine z medsebojno povezanostjo interesov, prepojenih z duhom vzajemnosti in proniklih z željo po boljši in pravičnejši bodočnosti.

Zadruga niso vsaka zase zaprt krog, temveč členi v verigi svetovnega pokreta z istimi končnimi cilji: osigurati čim širšim ljudskim plastem materialni obstanek, graditi na njem stavbo duhovne in kulturne povezanosti, ustvariti iz človeške družbe eno samo v skladnosti in ljubavi živečo — družino.

(»Zadržar«, Ljubljana.)

Oddelki državnega sveta

Za leto 1938. so razdeljeni posli v državnem svetu med šest oddelkov. Ker bo razdelitev dela zanimala naše bralce, navedemo v glavnem ta poslovni razpored.

V I. oddelku spadajo predmeti min. predsedništva, ministrstev za notranje in zunanje posle, za trgovino in industrijo, oddelka za vere pri ministrstvu za pravosodje in spori o pristojnosti.

Predsednik oddelka je predsednik drž. sveta dr. Št. Sagadin, člani pa dr. Todorović, dr. Supilo, M. Kovačević in J. Stefanović.

T II. oddelku se obravnavajo predmeti ministrstev za prosveto, za so-

cialno politiko in ljudsko zdravje, za telesno vzgojo ljudstva in za kmetijstvo.

Predsednik je dr. J. Barić, člani dr. P. Čubrović, V. Nikolić, dr. Fran Svetek in Vl. Hajduk - Veljković.

V III. oddelku spadajo zadeve, ki se tičejo ministrstva za pravosodje, za vojsko in mornarico in za zgradbe.

Predsednik oddelka je dr. R. Jovanović, člani pa dr. Leovac, P. Jurišić, R. Nikolić in dr. R. Steinmetz - Soro-dolski.

V IV. oddelku se obravnavajo predmeti fin. ministrstva in sicer: personalni in drugi upravni predmeti, tak-sne, devizne in valutne zadeve, mono-

H. Zetterström:

Maškarada

Pred nekaj dnevi sem šel na maškarado. Obkel sem si frak, si zavezal belo ovratnico, kakršne so zdaj v modi in ki velja za vsakikrat, ko jo nadeneš, dve kro-ni 75 ore. Na filniku jo moraš namreč vselej s škarpami prerežati, sicer si je ne spraviš z ovratnika. Drugačne vrste pa nisem mogel nikdar najti.

Bila je to zelo odlična maškarada, ki sem jo obiskal. S posebnimi vstopnicami za dame in gospode in z nujno prošnjo moškim, naj pridejo v večerni obleki ali pa maskirani. Dame naj bodo na vsak način maskirane. Za to je človek lahko mnogo-krat res hvaležen samim nebesom.

Pripeljal sem se z avtom. Prijazen strežaj mi je v garderobi odvzel kožuh.

Poleg mene je stala mlada dama. Bila je kostumirana, toda krinke ni imela. Tako sem jo torej lahko prepoznal, toda kot gentlemanu mi čast ne dovoljuje povedati, kdo je bila. Toda ko si bom dal prihod-njič manikirati prste, bom pa že moral podvojiti napitnino. Gotovo sem bil do-selej preskopl.

Nato sem šel v plesno dvorano. Tam je nekaj parov plesalo, drugi so pa sedeli ob stenah ali pa so dražestno sloneli ob vratih. Poleg mene je na stolu sedela da-ma, ki je bila preoblečena v utico. Imela je namreč po vsem životu sem ter tja ze-lene liste, med listjem se je pa svetila tudi lepa rožica. Vse skupaj je bilo res prav čedno.

Srečna misel: začnem pač duhovit raz-govor.

»Kako se pa kaj imate nočoj?«

»Hvala lepa. Pa vi?«

»Hvala, vse je v redu.«

»No, to me pa veseli.« — Premor.

Nato je prišel tuj gospod in poprosil damo za ples, in nisem je več videl. Tam je stal mladenič, preoblečen v Chaplina — z njegovo palico, njegovim klobukom in ker je bilo še zgodaj zvečer, tudi z nje-govimi navzven obrnjenimi nogami.

»Dovolite, gospod,« sem ga vljudno vprašal, »smem izvedeti, koga predstavljate? Mogoče Janningsa ali pa Gunnarja Tolnaesa?«

»Ne, Mary Pickfordova«, je odvrnil mladenič. Nato sem se skromno umaknil, ker me je pred šaljivimi mladeniči vselej kar strah. Tisti trenutek je prišel prijatelj Teobald.

»Kaj tod si ti?« je dejal. »Ali se je tvoja žena odpeljala?«

»Ne,« sem mu šepnil, »tukaj je, z ne-kom drugim. Prišel sem semkaj, da ju pre-senetim.«

»Stara bajta,« je dejal Teobald, »po-pijeva ga kozarček ali dva.«

Nato sva šla v stransko sobo in popila kozarec pijače, ki bi bila prav tako mogla biti jabolčnik, ko še vre, pa so jo imeno-vali šampanjec. Okrog naju so za mizicami sedeli gospodje in dame in junaško pili isto brozgo. Vsi so se resno držali in se šepetaje razgovarjali, da ne bi motili slav-nostnega razporeženja.

Cudovita misel: kar nenadoma si ci-linder strmo povezniti na glavo in se za-krohovati na ves glas. Na maškaradi mora biti vendar človek vesel!

Naenkrat je vse utihnilo v sobi. Vsi so se obrnili in zijali vame in slišal sem, kako je rekla neka dama svojemu kava-lirju:

»Saj sem vam že spočetka rekla, da ne hodiva semkaj. Saj tod so sami natrkani ljudje!«

Teobald je vstal in odšel od mize, ne da bi se bil poslovil. Ostal sem sam, in da si potolažim bolečino, sem izpil še kozarec šampanjca. Tedajci je prišla skozi vrata mlada dama, se ozrla naokrog, šla narav-nost proti meni in sedla na Teobaldov stol. Bila je prav čedna, skoro nič oblečena, smehljala se je pod krinko in rekla:

»Pričakujete koga?«

»Seveda, vas. Pa je res ljubeznivo, da ste prišli. Nocoj ste kar očarljivi. Tako nekaj sredi med Kleopatrom in Devico Orleansko.«

»Tako zabavno govorite. Pa menda ni-ste od gledališča?«

»Ne, to pa nisem; če mi pa prisežete, da tega ne izdaste nikomur, vam povem, kdo sem. General sem in sem prišel nocoj semkaj inkognito, anonimno, saj razumete. Živa duša ne sme izvedeti, kdo sem in da sem tod. To bi mi za zmeraj uničilo mojo bodočnost prav do kraja, ste razumeli?«

»Ah, kako zanimivo. Takoj sem videla, da ste vojak.«

Srečna misel: povabiti jo na souper.

»Ne bi hoteli večerjati z menoj, lepa maska?«

»Hvala lepa, kesneje. Malicala sem da-nes precej pozno.«

Tedajci sem obrnil stol in pokazal svo-ji dami hrbet. Z damo, ki pozno malica, ni mogoče občevati, pa četudi je zakrinkana. Ko sem se čez pet minut spet obrnil, je ni bilo več, na njenem stolu je pa sedel Teo-bald. Rekel sem mu:

»Veš, kdaj sem bil poslednjič na maškaradi? Pred vojno. Plesišče v pred-mestju. Prišel sem ob šestih zjutraj tja, po-

tem ko sem vso noč doma v postelji po-šteno prespal. Šel sem na svoj običajni ju-tranji sprehod, in ko sem prišel tam mimo, mi je padlo v glavo, iti na maškarado in si ogledati, kako se obnašajo ljudje ob ti uri. Bil sem v športni obleki, prespan in buden, s svežimi, jasnimi očmi. Padel sem sredi v gručo ljudi, ki so vso noč preplesali in pre-pili. Jutranje sonce je zasijalo skozi okna in razsvetljevalo njihove neprespane obra-ze. Gost in težak tobakov dim je visel nad mizami, ki so bile polne izpitih ali na pol praznih steklenic. Sedel sem sredi v veliko družbo in nihče ni opazil moje navzočnosti, dokler nisem poklical natakarka in naročil skodelico svežega mleka. Tedajci je vsa družba utihnila. Nato se je nagnila neka mlada dama čez mizo k meni in hripavo vprašala:

»Ali ne bi rajši naročil kar cele krave, ti trapašči dojenček!«

»Na, ta bo pa bosa,« je dejal Teobald, »pa to nič ne dé. Zdaj si greva ogledat ples.«

Šla sva v plesno dvorano. Tam je živ-ljenje vrvelo v polnem zamahu. Godba je igrala in plesalci so se resno in dostojan-stveno v jazzovem ritmu premikali po parketu.

Nato sem se izmuznil iz dvorane v ve-žo, kjer me je sprejel strežaj v garderobi:

»Gospod general že gredo?«

»Seveda,« sem dejal, »zjutraj imam hu-do službo, zvečer ima pa regiment domačo zabavo, torej moram imeti čisto bučo.«

Pomagal mi je obleči kožuh in ko sem se obrnil, je stala pred menoj dama, ki sem jo bil povabil na souper.

»Vi, gofljiva kača,« sem rekel. »Saj ste mi vendar obljubili, da ne boste izdali nikomur, kdo sem. No — in zdaj ste šli

polska kazniva dejanja in predmeti ministrstva za gozdove in rudnike.

Predsednik oddelka je Ivan Škarja, člani dr. P. Miličič, S. Tavrič in M. Nedić.

V V. oddelku spadajo zadeve ministrstev za promet, za pošto, telegraf in telefon ter disciplinska kazniva dejanja in tožbe zoper odločbe upravnih oblastev o disciplinskih zadevah drž. uslužbencev.

Predsednik je L. Jankulović, člani so A. Perković, M. Ivanišević, A. Ma-

tanović in N. Krstić. Namestnika sta dr. Fr. Svetek in dr. R. Steinmetz - Sorodolski.

V VI. oddelku se obravnavajo odzadev fin. ministrstva sledeče: davčni in katastrski, carinski in trošarinski predmeti ter zadeve samoupravnih davščin, razen taks.

Predsednik oddelka je dr. M. Rošić, člani pa L. Pištelić, B. Protić, dr. Ž. Kovačević in dr. M. Dolezil.

Staroupokojenci in novi upokojenci

Od našega naročnika, orožniškega upokojenca smo prejeli naslednji poučni članek s prošnjo za objavo. Naj govori člankar:

»Imamo razne vrste upokojencev. Tudi take ene in iste kategorije, ki prejemajo za manj službenih let večjo pokojnino, kot njih tovariši za daljše službovanje. Spodaj navedena primera nam to čisto nazorno pokažeta.

Staroupokojenec, navaden orožnik, oženjen, upokojen leta 1912. s 6 službenimi leti, prejema na mesec:

pokojnino	49 din
osebno doklado	500 „
rodbin. doklado za ženo	120 „

Skupaj 669 din

Odbitek:
uslužbeni davek 6 din

Ostane na mesec čistih: 663 din

Ta staroupokojenec, ki je pred vojno prejemal mesečno pokojnino 49 kron, prejema torej zdaj 663 dinarjev na mesec.

Novi upokojenec, orožniški narednik, oženjen, upokojen leta 1934. s 15 službenimi leti, prejema v smislu čl. 111., 112. in 113. zakona o orožništvu na mesec:

pokojnino	267 din
osebno doklado	252 „

Skupaj na mesec 519 din

Vestnik

Zaostanki. Zneski, ki so nam jih nekateri naročniki dolžni na neplačani naročnini, segajo že v lepe tisočake. Vsi opomini so zaman, ne zaležejo ne prošnje ne opomini uprave. Na poziv za poravnane dolga se ogromna večina zaostankarjev niti ne zgane. Kako naj potem obstane list, ki mu je naročnina edini redni vir dohodkov? Prosim vse, ki se jih tiče, naj pomislijo na to in poravnajo svoj dolg. Če ne gre na enkrat, naj plačajo zaostanek v več obrokih. Kdor pa ne namerava naročnine plačati zlepa, naj pa vsaj list odpove, da ne bo dolg še narasel.

pa povedati to celo temule možicu iz garderobe!?

»Ah,« se je zasmejala, »pred svojim možem pa res nimam skrivnosti!«

Tedaj sem se pa odpeljal domov.

★

Frid. Karinthy:

Prva pomoč

Začelo se je s prometno nezgodo.

Naš vlak se je že blizu prestolnici, ko se je zgodila nesreča. Premikali so vozove ali nekaj podobnega — dovolj je bilo, vlak je nenadoma zavrl. Močan sunek, padem naprej, ravno o pravem času, ker je iz mreže za prtljago priletel v velikem loku trebušat kovčeg.

Na srečo me oplazi samo po čelu in nosu, pa že tega mi je dovolj — pričenem krvaveti, na čelu mi poči koža in tudi konec nosu mi je precej močno obdrgnjen.

Iz oddelka zraven se slišijo kletvice, medtem ko se vlak prične polagoma spet premikati.

Obupan si obrišem lice, toda že stoji pred menoj visok gospod odločnih potez. Sploh ne vem, iz katerega oddelka se je tako nenadoma pojavil, pravkar ga še nisem videl. Vzvišeno me nahruli:

»Kaj pa počnete? Ne dotikajte se tega. Takoj si ogledam to stvar!« Preneham, preplašen kot otrok. Seveda tile zdravniki nimajo radi, če brskaš z umazanimi rokami po rani — sepa in kar je še podobnega. Ampak tako vestni, ljubeznivi ljudje so to, takoj so na mestu, če se kaj polomi. Potrebno pomagati bližnjiku jim je kar v krvi.

Odbitki: uslužbeni davek, izredni prispevek k uslužb. davku in prispevek za uradniški pokojninski sklad, skupaj na mesec . . . 64 din

Ostane na mesec čistih: 455 din

Novi upokojenec torej za svoje daljše službovanje prejema 208 dinarjev manj pokojnine na mesec, kot staroupokojenec, ki bi po sedanjem orožniškem zakonu niti ne imel pravice do pokojnine.

Pri navedbi gornjih podatkov nimam nobenega drugega namena, kakor to, da se dokaže resnica in pa, da se odločujoči činitelji opozore na take nepravilnosti, če jih že nečemo imenovati, krivične neenakosti.

Navedena dejstva ustrezajo stvarnemu stanju, kar se lahko ugotovi v citiranih členih zakona o orožništvu. Tudi orožnik, pa tudi podčastnik, novi upokojenec z 20 službenimi leti, nima toliko pokojnine, kot navedeni staroupokojenec s 6 službenimi leti. Novemu upokojencu se odreja mimo pokojnine tudi osebna doklada le po odstotkih v smislu citiranih členov, a staroupokojenec prejema celo osebno draginsko doklado v znesku 500 dinarjev, ne oziraje se na število odslužbenih let. To je pač neka posebna izjema, seveda v škodo novih upokojencev, kar dokazuje tudi uredba o znižanju doklad novim upokojencem septembra 1935.

Novi grobovi. Spet je posegla neizprošna smrt v vrste naših starih naročnikov. Že spet so nas zapustili štirje zvesti tovariši. Dne 10. februarja je umrl v Vojniki pri Celju upok. orožnik Fran Bogataj, ki je dočkal lepo starost 70 let. Blagega pokojnika so dne 12. februarja pokopali na domačem pokopališču v Vojniki. Lepi pogreb je pričal o splošni priljubljenosti blagopokojnika, ki je zvesto sodeloval v stanovskih organizacijah. — Dne 15. februarja je preminul v Celju bivši mestni fizik in zdravnik OUZD dr. Mano Dereani, star 71 let. Pokojnik se je rodil v Žužemberku

Velika sreča, da je bil zdravnik v bližini. Ječaje se obrnem z licem k njemu.

»Prosim, gospod doktor... mislim, da mi je koža na čelu počena. In tukajle...«

»Že prav, že prav, le kar mirni ostanite. Tako!«

Okrene mi glavo, opazuje rane, zadovoljno prikimava.

»Imenitno! Rana na čelu je najmanj štiri centimetre dolga. Tudi na nosu je koža oddrgnjena. Ne dotikajte se, nesrečnik — pustite kri, naj le teče. Ali se ta razpoka ne bi mogla malo razširiti?«

Malce sem osupel. Zakaj: imenitno? Zakaj naj dam, da mi teče kri? In čemu naj razširim rano? To mora biti pa že res sodoben zdravnik, s čisto novo znanstveno metodo.

»Ampak, gospod doktor... boli...«

»Nič ne de, do prestolnice boste že lahko prestali. Greste takoj z menoj, poznaj prijatelja kirurga tam v bližini. K temu greva. Podpišite tole.«

Za božjo voljo, huda operacija! Strokovnjaka bodo pritegnili — podpisati moram izjavo, kirurg ne prevzame odgovornosti za moje življenje!

Po vsem telesu se pričnem tresti.

Pomirjevalno me potrepja po ramenih.

»Le nikar se ne prestrašite. Nič vam ne bo treba plačati vnaprej. Pooblastilo je oproščeno kolk. Tudi zdravnik bo izvid začasno izstavil brez plačila.«

»Zdravnik? Ali... Torej niste — zdravnik?«

Zaničljivo zmigne z rameni.

»Ah, kje neki! Jaz sem odvetnik X. — Lahko si čestitate, da ste dobili prvo pravno pomoč od mene. Pavliha naj mi bo ime, če ne izbijeva za bolečine vsaj tisočaka od železnice.«

leta 1867., služboval v raznih krajih po Kranjskem, nazadnje v Celju, kjer je bil leta 1933. upokojen. Bil je vrl mož, značilen in odločen Slovenec, ki se je v mlajših letih mnogo javno udeleževal. — Na Vačah je pa dne 19. februarja umrl upok. poštar Ivan Ilaš. Dočkal je čestitljivo starost nad 90 let in si navzlic visokim letom ohranil duševno svežost in dobro voljo. Bil je splošno priljubljen, med tovariši pa znan kot prijeten družabnik in vnet organizacijski delavec. Bil je naš zvesti naročnik. — Dne 23. febr. je zatisnil v Ljubljani oči upokojeni veterinarški major Franc Rebernak, Blagi pokojnik, ki je dočkal 70 let, se je z vztrajno marljivostjo in veliko sposobnostjo povsod do svojega lepega položaja. Po prevratu je prevzel poveljstvo bivše žrebčarne na Selu pri Ljubljani, nakar je bil leta 1921. upokojen kot staroupokojenec. Plemeniti pokojnik je bil zlatega srca, vzoren tovariš in izredno vreden organizacijski delavec. S pok. Rebernakom smo izgubili zvestega prijatelja in naročnika. Ostane nam za zmeraj v svetlem spominu. N. v m. p.!

Hranilni in posojilni konzorcij, kreditna zadruga drž. uslužbencev v Ljubljani, ima občni zbor v ponedeljek, 7. marca, ob polu 20. uri zvečer. Zborovanje bo v sejni dvorani mestnega poglavarstva v Ljubljani. Dnevni red smo že zadnjič objavili.

Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine ima svoj 8. redni občni zbor v nedeljo, 27. marca 1938., ob 9. uri zjutraj v sejni dvorani mestnega poglavarstva v Ljubljani. Dnevni red: 1. Konstituiranje občnega zbora. 2. Poročilo odbora. 3. Poročilo pregledovalcev računov. 4. Dopolnilne volitve. 5. Predlogi odbora. 6. Predlogi članstva. 7. Slučajnosti. — Ob nesklepnosti bo pol ure pozneje ravno tam z istim dnevnim redom pov občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število prisotnih članov.

Vozne ugodnosti za družinske člane. Po novih spremembah pravilnika o voznih ugodnostih imajo odslej tudi družinski člani aktivnih (kakor tudi upokojenih) drž. uslužbencev neomejeno pravico do polovične voznine že samo na podlagi svoje legitimacije, če potovanje ne presega 20 km. To se pravi, da morejo družinski člani poljubno potovati na relacije do 20 km, kolikorkrat hočejo, ne da bi se jim ta kotovanja všela v dovoljenih jim 24 polovičnih voznin na leto. Ta določba bo mnogo koristila družinskim članom uslužbencev, ki stanujejo v bližini večjih mest, kjer sami službujejo. Tudi za družinske izlete bo ta določba zelo dobro došla.

Nov zakon za finančno kontrolo. Oddelek za fin. kontrolo je predložil finančnemu ministru osnutek zakona o finančni kontroli. K novemu zakonskemu osnutku je Združenje zvaničnikov fin. kontrole predložilo večje število predlogov in pripomb, ki so bile v precejšnji meri upoštevane. Upati je, da bo novi zakon prišel pred parlament po sprejemu novega državnega proračuna.

Upokojenec

Osebnne doklade upokojencev. Finančno ministrstvo je o tem vprašanju izdalo pojasnilo od 6. novembra 1937., štev. 38.860/I. Pojasnilo se glasi: »Na podlagi 5. točke pod I. pooblastila od 21. januarja 1936., štev. 23.001/I, se pojasnjuje, da spremembe 1. čl. uredbe o osebnih in rodbinskih dokladi drž. uslužbencev od 19. septembra 1935., štev. 37.500/I, izvršene z odločbo ministrskega sveta M. s. štev. 792 od 6. oktobra 1937., ne zadevajo vobče osebne doklade upokojencev, in da zato veljajo v vsem podlage, določene v 3. odst. čl. 6. uredbe o osebnih in rodbinskih dokladi drž. upokojencev od 19. septembra 1935., štev. 37.600/I, tudi za določitev osebne doklade upokojencev, ki so po zakonih, v istem odstavku navedenih, bili upokojeni po 1. novembru 1937.«

Priznanje rodbinske pokojnine. Pišejo nam: »K prošnji vdove za priznanje rodbinske pokojnine po pok. možu je treba priložiti celo kopio raznih listin, in to vse po dvakrat. Zadnjič zas zahtevajo tudi potrdilo, da vdova oz. polnoletne hčere niso bile obsojene zaradi kaznivga dejanja. Tudi se zahteva vselej potrdilo župnega urada, da je živela vdova s pokojnikom do njegove smrti v skupnem gospodinjstvu. Kolikor je meni znano, ni nikjer v uradniškem zakonu predpisano, da je skupno življenje pogoj za priznanje pokojnine vdovi. Na kakšni podlagi se torej zahtevata tudi ti potrdili?« — Sodno potrdilo o nekaznovanosti zahtevajo oblastva menda na podlagi § 152. u. z., ki pravi, da izgubi vdova pravico do rodb. pokojnine z obsodbo zaradi kaznivga dejanja, za katero bi tudi uslužbenec izgubil osebno pokojnino. Isto predpisuje § 153. za otroke. Seveda je vprašanje, ali je treba to dokazovati tudi za nazaj, torej za čas, ko vdova še ni uživala pokojnine in to ob priznanju rodb. pokojnine, katere vdova do takrat vendar ni mogla izgubiti. Glede skupnega gospodinj-

Sistemizacija poštnega osebja. Poštno ministrstvo je naročilo poštnim direktorjem, naj izdelajo seznam osebja, potrebnega pri posameznih poštah in uradih. Pri tem je upoštevati potrebe službe, tako da bo povsod navedeno najnižje, za pravilno opravljanje službe potrebno število uslužbencev. Ker je sedanji stalež poštne uslužbenstva zaradi neprestanih znižavanj in ker se novi nameščenci ne nastavljajo v zadostni meri, mnogo prenizek, bo treba pri sistemizaciji to upoštevati in določiti višje število osebja za posamezne službene edinice.

Zanimiva razsodba. Ko je bil v nekem kraju premeščen šolski upravitelj, ni mogel iz naturalnega stanovanja precej po razrešitvi odstraniti pohištva, ker ni prejel pravočasno predjuma na selitvene stroške. Zato ga je dotična šolska občina tožila na plačilo odškodnine za stanovanje. Zdaj se je vršila pred okrožnim sodiščem obravnavanje. »Učiteljski tovariš« poroča, da je prej že okrajno sodišče zavrnilo zahtevek, prav tako je pa okrajno sodišče zavrnilo priziv šolske občine. Obe sodišči sta zavzeli stališče, da sme učitelj, ki je navezan samo na plačo, zahtevati pravočasno predjuma na selitvene stroške in da v tem primeru prepozno izselitve ni sam zakrivil, ker brez lastne krivde ni dobil izplačanega predjuma. Šolska občina je bila obsojena na plačilo pravnih stroškov. — Razsodba je zanimiva in načelno važna, ker bi se isto stališče moglo zagovarjati tudi za druge drž. uslužbence v sličnih primerih.

Donosnost državnih železnic. Iz poročila prometnega ministrstva k proračunskemu predlogu za leto 1938./39. je videti, da je predviden kot prebitok znesek 181 milijonov din, kot vozarinska taksa pa, ki jo morajo železnice oddati splošni drž. blagajni, znesek 340 milijonov din, skupaj vržejo torej drž. železnice nad 521 milijonov din čistega dobička. Porabil se bo ta dobiček za kritje primanjkljajev drugih prometnih naprav, za graditev novih železniških prog, glavni državni blagajni za splošne potrebe pa bo še oddanih približno 235 milijonov din. Da je mogoče doseči tako visok čisti dobiček, je bilo treba seveda prej temeljito znižati izdatke za materialne potrebe na najnižjo mero, zlasti pa tudi pošteno znižati prejemke uslužbencev daleč izpod eksistenčnega minimuma. Le tako si je mogoče razložiti te visoke številke, pri čemer moramo upoštevati, da je železniško osebje hudo prezaposleno in da za svojo naporno in nevarno službo ne prejema niti približno toliko, kolikor bi mu šlo za omogočenje vsaj skromnega preživljanja.

Kaj pišejo o nas? Ljubljanski »Kmet-ski list« je zadnjič objavil članek »Blago-stanje«. Tam piše pod naslovom »Meščan-tole: »Kakor se je tresel za borno službico, se še trese. Uradnik je sicer težko breme za kmeta, a do danes ni bil uvrščen med one, ki bi lahko povečali cene kmetijskim pridelkom. Meščan ni več tvorec kulture, živi za borj kruh in njegova sila se izžepa-va v obrambi najenostavnejših življenjskih potreb.«

stva pa res ni v uradniškem zakonu nikjer nobenih določil, medtem ko je avstrijska uradniška pragmatika to izrečno predpi-sovala. Odtod izvira najbrž tudi ta praksa, da se zahteva to potrdilo.

Zborovanje upokojenjskih društev. Zad-njič smo poročali, da so se zborovanja upokojenjskih organizacij dne 24. januarja v Beogradu udeležili tudi zastopniki orga-nizacije upokojencev iz Niša. To vest mo-ramo popraviti, ker sta upokojenjsko dru-štvo za moravsko banovino zastopala pred-sednik g. Petković in odbornik g. Gjorić, oba iz Kruševca, sedeža te organizacije, torej ne iz Niša, kjer je središče moravske banovine.

Vodeče upokojenjsko društvo. Na zbo-rovanju dne 24. januarja v Beogradu je zastopnik zagrebške upokojenjske organiza-cije predlagal, naj v smislu prejšnjega do-govora prevzame poslej vodstvo in zastop-stvo vseh upokojenjskih organizacij ljub-ljansko društvo. Na ta predlog je predsed-nik g. dr. Vrtačnik izjavil — po »Penzione-ru« — da Ljubljana ne more prevzeti vods-tva že zato ne, ker leži popolnoma eks-centrično, in smatra, da je najprimerneje in najbolje, da ostane Zagreb tudi za na-prej vodeči odbor. — Zastopnik društva upokojencev iz Kruševca je pa zagovarjal mnenje, da more v vsaki banovini in v vsakem večjem mestu biti posebno ločeno upokojenjsko društvo, vendar naj bo tisto iz središča banovine vodeča organizacija oz. nekakšno poglavitno društvo za vso banovino. — Zastopnik somborskega dru-štva g. Vlajković je pa izjavil, da je obvez-no članstvo dejansko diktat in da je treba, da postane dejstvo.

Čitalnica za upokojence. Zagrebška or-ganizacija drž. in samoupravnih upokojen-cev je že ponovno nameravala odpreti za svoje člane v društvenih prostorih čitalni-co, kjer bi bili na razpolago poglavitni

dnevni listi, domači in nekaj tujih, ter razni mesečniki. Pozvala je člane, ki se žele vpisati v novo čitalnico in bi bili pripravljeni za uresničenje te zamisli plačevati po 5 din na mesec. Uspeh tega poziva je bil naravnost porazen. Oglasil se namreč ni sploh nihče. V odboru organizacije je nato neki odbornik, ki je hkrati član društva poštinih uradnikov, povedal, da tudi to društvo ni moglo prodreti z idejo čitalnice,

čeprav jo je ustanovilo sredi Zagreba v prav lepih prostorih in naročilo mnogo listov. Prišel namreč v čitalnico ni nihče in so listi ostali nerazrežani. Zato je predsednik zagrebške upokojenske organizacije mnenja, da je treba s tem pojavom računati, ker se zdi, da ima privlačnost samo kavarna, sicer pa vsakdo časopise rajši bere doma.

Iz organizacij

Učiteljska mala antanta. Češkoslovaška osrednja učiteljska organizacija je poslala našemu Jugoslov. učiteljskemu združenju dopis, v katerem poudarja potrebo kar naj-ožjega sodelovanja učiteljskih organizacij v vseh treh državah male antante. Zato predlaga Češkoslovaška učiteljska zveza, naj se ustanovi »Učiteljska mala antanta«. Izvršni odbor JUU je poziv češkoslovaških tovarišev v načelu sprejel, dokončno bo pa odločil o tem glavni odbor.

Poštni uradniki za višje plače. V »Jugoslov. pošti t. t.« je izšel članek o potrebi izboljšanja življenjskih pogojev poštinih uradnikov. Iz članka posnemamo teh nekaj stavkov: »Mimo splošnega zvišanja prejemkov vsem drž. uslužbencem, imamo mi poštari posebnost razloge, da so naše plače večje od plač uslužbencev drugih panog upravne državne službe. Naša služba se bistveno razlikuje od upravne službe tako

glede števila delovnih ur, kakor tudi glede telesnega napora in nezdavnih delovnih pogojev. Da se ohrani telesna sposobnost za delo in da se bolnemu uslužbencu omogoči zdravljenje, so predvsem potrebna gmočna sredstva. Pričakujemo, da bo načrt našega zakona predvsem uredil vprašanje naših plač, ki morajo biti najmanj tolikšne, kakor so plače, ki jih prejema danes učitelji.« (Da bi učitelji prejeli kakšne posebne višje plače, nam ni znano. Izjema je kvečjemu stanarina. Op. ur.)

Izlet železničarjev v Nemčijo. Ljubljanski odbor UJNZB priredi tudi letos strokovni izlet svojih članov v Nemčijo. Pot bo peljala preko Münchena, Berlina, Hamburga v Prago in odtoč preko Dunaja in Budimpešte domov. Odhod bo 16. junija iz Ljubljane. — Organizacija pripravlja tudi izlet članstva v Bolgarijo s povratkom preko Grčije.

Zadružne vesti

Ptujskim zadrugarjem! Kreditna zadruga državnih uslužbencev r. z. z. o. z. v Ptujima ima svoj redni letni občni zbor v ponedeljek, dne 7. marca 1938., ob pol 20. uri (pol 8. uri zvečer). Občni zbor bo v spodnji dvorani Narodnega doma z običajnim dnevnim redom. Vabijo se člani zadruge, kakor tudi državni uslužbenci-nečlani, da se občnega zbora udeležijo. Natanejši dnevni red je izobesen v poslovnem lokalu zadruge v Krekovi ulici 1, kjer je članom na vpogled tudi bilanca za leto 1937.

Hranilni in posojilni konzorcij, kreditna zadruga drž. uslužbencev v Ljubljani, ima občni zbor v ponedeljek, 7. marca t. l., ob pol 20. uri zvečer. Zborovanje bo v sejni dvorani Ljubljanskega mestnega poglavstva. Dnevni red glej v oglasu v prejšnji številki.

Smrt zaslužnega zadrugarja. Že zadnjič smo poročali, da je dne 5. februarja v Ljubljani umrl upokojeni višji davčni upravitelj Josip Ahlin. Pokojnik je bil v Kranju dalj časa predstojnik davčnega urada. Bil je pri občinstvu zelo priljubljen. tovariši so ga pa kot marljivega organiza-

cijskega delavca in zvestega kolega zelo cenili. Nekaj časa je bil tudi predsednik naše nabavljalne zadruge v Kranju, in sicer v dobi, ko se je pričela udejstvovati in razvijati. Svojemu zaslužnemu predsedniku in zvestemu članu so kranjski zadrugarji izkazali poslednjo čast s tem, da so se v večjem številu udeležili njegovega pogreba v Ljubljani. Naj bo vnetemu zadrugarju ohranjen lep spomin!

Iz naše nabavljalne zadruge na Vodni-kovem trgu v Ljubljani. Naša zadruga izplačuje članom tudi posmrtnino. Pri zadruzi je namreč ustanovljen »zadružni posmrtninski sklad« iz katerega dobi vsak zadržnik za vsak smrtni primer določen odstotek od nakupa blaga. Za to posmrtnino mu ni treba plačati prav nobenih prispevkov. Višina te posmrtnine podpora se ravna po povprečni količini nakupa v zadnjih šestih letih. Čim več je kdo nakupoval, tem večjo podporo prejme. Ob smrti zadržnega člana dobe preostali 20 % od povprečnih nakupov v zadnjih 6 letih. Ob smrti žene 15 %, ob otrokovi smrti pa po 10 % tega povprečnega nakupa. Kdor kupuje torej v zadruzi kar največ predmetov,

ta dobi tudi temu primerno višjo posmrtnino. — Razen tega splošnega posmrtninskega sklada, v katerega ni treba plačevati nobenega prispevka, obstoji pri zadruzi še posebna vzajemna pomoč. Za to plača vsak član, ki se prostovoljno prikladi, po 2 din za vsak smrtni primer. Lani je znašala ta vzajemna posmrtnina po 810 din za zadržnika ali njegovo ženo. Ti prispevki (torej tolikokrat po 2 din, kolikor članov te vzajemne pomoči je umrlo med letom) se zadružniku odbijejo konec leta od povračila (ristorna), ki ga zadržnik dobi od svojih nakupov. Če bi pristopili vsi člani naše zadruge k vzajemni pomoči, bi znašala ta posmrtnina že približno 4000 din za vsak primer.

Učiteljska samopomoč. V minulem letu je ta dobrodelna zadruga za 41 umrlih članov oz. njihovih žena izplačala 529.600 din posmrtnine. Izplačane so bile posmrtni-

ne takoj po predložitvi potrebnih listin. Za vsak primer smrti plačajo člani zadruzi po 5 din. Učiteljska samopomoč je zelo važna človekoljubna zadržna ustanova.

Nov zadržni počitniški dom. Naša Zveza nabavljalih zadrug drž. uslužbencev namerava sezidati v Ulcinju, na najskrajnejšem južnem koncu naše obale velik počitniški dom za člane naših zadrug. Po-

Obleke kemično čist, barva, plislra in ilka tovarna J. O. S. REICH.

slojje bo veliko in popolnoma moderno urejeno. Imelo bo 60 sob z vso udobnostjo, veliko restavracijo, čitalnico, kopeli itd. Dom bo uporabljen tudi pozimi in bo vpe-ljana v vse sobe centralna kurjava. Dom bo prav ob morski obali, obrnjen proti soncu. Veljal bo okrog 4 milijone din in bo letos že sezidan.

Vestnik Društva žandarmerijskih upok. za Jugoslavijo v Ljubljani

Naši stanovski tovariši z napetostjo pričakujejo, kdaj bomo kaj poročali o uspehih naše borbe za izboljšanje pri odmeri naših skromnih in krivično odmerjenih pokojnin, o katerih smo lani toliko govorili in izdelali razne spomenice, ki jih večina članov že pozna.

Sredi februarja je bil društveni predsednik v Beogradu in je bil z nar. poslan-cem dr. Šemrovom na vseh merodajnih mestih, kjer sta dobila zelo povoljne in-formacije. Celotna društvena akcija pre-teklega leta ni bila zaman. Več pa o stvari na tem mestu še ne moremo poročati, ker bi to bilo za razvoj akcije lahko škodljivo. Zato prosimo v tem oziru še nekaj po-trpljenja.

Pač pa smo primorani, da pojasnimo neko drugo zadevo in to zato, ker se nam v tem oziru prošnje za informacije preveč kopičijo in je nemogoče vsakomur posebej dajati pismena pojasnila.

Vsem članom bo še v spominu, da smo leta 1935. pri našem društvu ustanovili pri-pravljalni odbor za ustanovitev društva za zaščito interesov vlagateljev bivše poštne hranilnice na Dunaju. Ta pripravljalni od-bor je predložil društvena pravila in na ustanovnem občnem zboru je bil izvoljen za predsednika tega novega društva sedaj-nji predsednik našega društva.

Po pravilih je vsak član prispeval za stroške akcije od vsakih 100 kron terjatve 1 din. Prijavilo se je toliko članov, da je to društvo skoro vse dotedanje stroške krilo. Po enoletnem delovanju je pa prišlo v društvo do nesoglasja, ker je bil neki član za to, da se prično pobirati od čla-nov podpisi, s katerimi se obvezujejo, da bodo po izplačilu izplačali še 10 % od prejetega izplačila. To se je pričelo izva-

jati. Kakšen je bil občni zbor in na kak način je bil izvoljen novi predsednik, o tem tu ne moremo razpravljati.

Dejstvo ostane, da se je prvotni pred-sednik precej trudil, delal razne prošnje in vloge ter končno tudi vlogo na finančno ministrstvo, ki jo je odstopilo gospodar-skemu odseku ministrskega sveta. Predsed-nik je ponovno interveniral, da je ta vloga prišla v obravnavo in posledica tega je bi-la, da so se začele vloge izplačevati. Nato pa je pričelo novo vodstvo omenjenega društva po svojem pravnem zastopniku iz-terjevati od vseh članov in nečlanov (ka-terih je več tisoč) po 8 % od izplačanega zneska in odvetniške stroške — in to ne glede na to, ali so prizadeti društvo sploh poznali ali ne, ali so prejeli izplačilo ali ne. Po prejemu teh opominov so pričela prihajati na naše društvo vprašanja, zakaj to postopanje.

Videti je, da mnogi še zmerom misli-jo, da to akcijo še danes vodi Društvo orožn. upokojencev. Zato moramo v svojo obrambo pojasniti, da naše društvo pri vsem tem ni nič več udeleženo. Vsi tisti, ki se niso obvezali in še celo oni, ki niso bili niti člani tega društva, niso primorani poslati od svojega izplačila 8 % društvu, pa četudi jih terja društvo samo ali če jim društveni pravni zastopnik grozi s posledicami.

Vse take grožnje naj se enostavno za-vržejo ali pa naj prizadeti z dopisnico za-htevajo, da jim društvo dokaže, kdaj so se obvezali po izplačilu vloge plačati poleg članarine še 8 ali 10 % izplačanega zneska.

Prosimo naše tovariše, naj prizadete obveste o položaju.

Uredništva drugih listov naprošamo, naj to pojasnilo ponatisnejo vsaj v izvlečku.

Lipoglavšek, t. č. predsednik.

Manufakturna trgovina FABIANI & JURJOVEC LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA 5

Priporočamo svojo veliko izbiro volnenega blaga za gospode in dame. Belo blago za različno perilo v poljubni širini. Krasna zaloga zastorov in preprog. (Pliš, tapetari itd.) — Puh perje, kapok, volna, žima vedno v zalogi. Blago je iz prvovrstnih angleških in čeških tovarn. Gospodom uradnikom proti takojšnjemu plačilu 10% popusta.

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874. Poštini čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413. Posojila do Din 10.000.— vsem javnim nameščencem po 7% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.

Bliža se pomlad. Naročite herbarije, da boste lahko začeli z zbiranjem cvetic.

Slovenski metuljar — din 6.— in vse potreščine za zbiranje hroščev in metuljev dobite v Knjigarni Učiteljske tiskarne.

Kmalu bodo sprejemni izpiti za sprejem v srednjo šolo. Naročite že sedaj knjižico: dr. Kozina: Snov za sprejemni izpit v srednjo šolo. — Cena din 10.—. Skupna naročila so cenejša zaradi poštne!

Minervin »Svetski atlas« s 50 zemljevidi in natančnim opisom — din 300.—.

Priporočamo trdiko
M. Tičar, Ljubljana
za nakup vseh pisarniških in šolskih potrebščin.

TOVARNA VIDMAR LJUBLJANA SAVLJE 18 DEŽNIKI, NOGAVICE, PERILO

PRODAJALNE:

Ljubljana: Pred škofijo 19 Prešernova ul. 20
Begrad: Kralja Milana 5 Zagreb: Ilica 41 a
Novi Sad: Kralja Aleksandra 21 Jurišičeva 8

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin r. z. z. o. z.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 • Telefon št. 2421

Širite
zadružno misel
med svojimi
tovariši!

Državni uslužbenci! Vaša nakupovalnica mora biti edino zadržna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže špecerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi, itd.